

СТАНОВИЩЕ

от д-р Клео Стефанова Протохристова, професор в Пловдивския университет
„Паисий Хилендарски”

за материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
по област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.1. Филология,
(Английска литература: Романтизъм и Превод на култура)

Със заповед № Р33-2844 от 10.06.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в Пловдивския университет, област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Английска литература: Романтизъм и Превод на култура), за нуждите на Катедра „Английска филология“ към Филологическия факултет.

За участие в конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 31 от 12.04.2019 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Витана Василева Костадинова от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката е възпитаница на Пловдивския университет, където е следвала по специалността Български език и английски език, след което учи в Университета на Глазгоу, от който придобива магистърска степен по английска литература със специализация по Романтизъм. През 2008 година защитава докторска дисертация на тема „Рецепцията на Байрон в България“. От 1995 г. до настоящия момент е преподавател по английска литература (Просвещение и Романтизъм) в Пловдивския университет.

На конкурса кандидатката се явява с хабилитационен труд, отпечатан като книга, две студии и 22 статии, които я представят като учен с ярко изразен профил.

Хабилитационният труд, озаглавен „*Jane Austen Translated: Transformations Across Space and Time*“, е резултат от дългогодишните занимания на Витана Костадинова с творчеството на Джейн Остин като същевременно продължава и задълбочава изследователския ѝ интерес към рецептивистиката и проблемите на превода между културите, области, в които тя е заявила убедително професионалната си компетентност. С

усет за интригата, която се съдържа в разнообразните и разнопосочни прочити на Остин от края на миналия и началото на настоящия век, изследователката подлага на прецизен и проникновен анализ несводимостта между исторически конкретната действителност, фикционализирана в романите ѝ, и културните контексти, които определят приема на същите тези романи през следващите столетия. Напълно уместно, главен фокус на изследването е българската рецепция на Джейн Остин, белязана от изразителни и симптоматични диспропорции. Аналитичните наблюдения, проведени в изследването, обаче надхвърлят тази основна задача. Впечатляващо мащабни, те не само обхващат целия времеви диапазон от епохата, в която твори писателката, до актуалното ни съвремие, но освен върху исторически променящите се контекстуални рамки се фокусират и върху конкретизациите, производни на различните културни контексти - английски, български и американски. Нататък проектът се разгръща с впечатляваща многоаспектност, съобразявайки сложната прекоцептуализация на шестте романа на Остин при полагането им спрямо система от опозиции: локално – глобално, текстуално – визуално, иронично – романтично. Така е изградена възхитително комплексна оптика, която помага за изясняване на многозначното съотнасяне между различните версии, производни на межкултурния превод, на нивото на текстуалните решения, на паратекстуалността, на реторическите конвенции, на епистемологическите ориентации и идеологическите конструирания, на наратологията, на пародийността, както и в плана на прехода между различни знакови системи – вербална и визуална.

Респектиращ професионализъм личи в начина, по който Витана Костадинова идентифицира критичните точки при межкултурния трансфер на отделните романи, в някои случаи преповтарящи се, в други – несъвпадащи. Адекватността на преценката ѝ е несъмнено предпоставена от стабилната методологическа обезпеченост на изследването. Уточняването на съдържанието, вложено в двете му ключови понятия – превод и култура, е резултат от обследване на внушителен корпус теоретически постановки и разпознаването на онези моменти от рационализациите на културата, които се срещат с проблемите на превода, както и на положения в теоретизациите върху превода, валидни с оглед на културата. Отвъд несъмнената компетентност, се проявяват ред други, специфични за авторката достойнства на хабилитационния ѝ труд – филигранна прецизност на анализа, демонстрации на тънка чувствителност към смисловите нюанси, великолепият ѝ критически идиолект, дисциплинарно съобразен, но същевременно и разпознаваемо физиономичен, и най-сетне, но не и по значение, завидната реторическа ефективност на изложението. Тези качества присъстват неотменно във всяка от частите на книгата, но

особено силно и убедително те се проявяват в Трета и Четвърта глава, където различните подходи - културноисторическият, литературоведският и по-общо хуманитарният влизат в забележително продуктивно съдействие. Специално бих искала да открия и Пета глава, в която авторката демонстрира извънреден нюх за капризите на интерсемиотичния превод, съчетан с респектираща осведоменост в най-разнообразни области, включително такива като исторически подвижните конвенции на облекло, прически, поведенчески и речеви етикет. Както определящата част от изследването, но и в още по-голяма степен, тази глава би имала гарантирано резултатна приложимост в различни университетски курсове – не просто специализирани в творчеството на Остин или литературата на романтизма, но и по-обща като сравнително литературознание (в модула „кино и литература“), семиотика, културни и визуални изследвания.

Като важно постижение на изследването бих открила и поетият риск да бъде игнорирана границата между „висока култура“ и естетически практики, отнасящи се към сферата на масовото и тривиалното. Привлечените към анализа вторични версии на романа „Гордост и предразсъдъци“ като съвременната онлайн адаптация със заглавие *The Lizzie Bennet Diaries*, пародията *Гордост, предразсъдъци и зомбита* на Сет Грѐйм-Смит и вероломното продължение на романа *Mr Darcy, Vampire*, написано от Аманда Грейндж, предлагат нови, различни и иначе недостъпни ракурси към основната проблематика на труда, които представят несводимостта на различните контексти особено ярко и недвусмислено.

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове, убедена в тяхната значимост и съдържащи се в тях научни приноси, намирам за основателно да потвърдя своята положителна оценка, изразена по-горе, и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на д-р Витана Василева Костадинова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление **2. Хуманитарни науки**, област на висше образование **2.1. Филология (Английска литература: Романтизъм и Превод на култура)** и с радост ще гласувам в подкрепа на това предложение.

август 2019 г.

Изготвил становището:

Проф. дфн Клео Протохристова